

Ewa Stokłuska

Grupa warsztatowa prowadzona przez p. Agatę Wierny z Biura Inicjatyw Lokalnych i Konsultacji Społecznych przy Urzędzie Miasta Częstochowa zajmowała się autentycznym przypadkiem: sprawą wniosku o przeprowadzenie konsultacji w związku z obowiązującą na terenie tego miasta uchwałą wyznaczającą obszar objęty prohibicją. Teren położony pomiędzy kampusem a osiedlem mieszkaniowym stanowi od lat obiekt sporu pomiędzy studentami, właścicielami pubów i restauracji i Częstochowianami z innych części miasta, którzy pragną zniesienia uchwały i przywrócenia życia nocnego w tej okolicy, a mieszkańcami osiedla, którzy w uchwale upatrują gwarancji swojego spokoju i bezpieczeństwa.

Uczestnicy grupy warsztatowej zaczęli od podjęcia wspólnej decyzji, że sytuacja wymaga przeprowadzenia konsultacji, decydując tym samym o pozytywnej odpowiedzi na wniosek mieszkańców, a następnie zabrali się za planowanie całego procesu. Punktem wyjścia było ustalenie możliwych scenariuszy działania wokół uchwały: odwołania lub zachowania jej w całości oraz negocjowania ewentualnych działań dodatkowych ze strony samorządu, np. instalacji monitoringu miejskiego. Jako cel konsultacji wyznaczono poznanie stanowisk różnych grup zaangażowanych w spór oraz wypracowanie rozwiązań, które mogłyby obowiązywać w tym miejscu, w tym przede wszystkim podjęcie decyzji o rekomendowaniu utrzymania lub zniesienia rzeczony uchwały przez Radę Miasta.

Planowanie procesu zaczęto od zidentyfikowania interesów różnych aktorów zainteresowanych sytuacją wokół uchwały. Wyróżniono następujące grupy :

1) Mieszkańcy osiedla

- za utrzymaniem uchwały,
- skarżą się na hałas i inne uciążliwości, oraz zagrożenia związane ze spożywaniem alkoholu w pobliżu ich osiedla,

2) Studenci

- za zniesieniem uchwały,
- chcą mieć miejsce do zabawy w pobliżu kampusu,
- wskazują na absurd rozwiązania wprowadzającego prohibicję wyłącznie na tym obszarze miasta,

3) Właściciele pubów i restauracji

- za zniesieniem uchwały,
- wskazują na naruszenie wolności gospodarczej i tworzenie barier dla rozwoju przedsiębiorczości,

4) Mieszkańcy innych części miasta

- za zniesieniem uchwały,
- chcą przywrócenia lokali rozrywkowo-gastronomicznych w miejscu tradycyjnie będącym miejscem rozrywki.

Uczestnicy warsztatu zdecydowali o przeprowadzeniu konsultacji metodą serii spotkań: 3 skierowanych do przedstawicieli poszczególnych grup bezpośrednio zaangażowanych w sprawę (mieszkańców osiedla, studentów, przedsiębiorców – „otwarty stół na raty”) oraz dużego spotkania publicznego dla wszystkich mieszkańców Częstochowy. Celem spotkań z grupami byłoby zdefiniowanie oczekiwań wobec uregulowania sytuacji, analiza racji pozostałych stron oraz próba

wypracowania oferty negocjacyjnej, np. jak właściciele lokali mogliby włączyć się w animację społeczności osiedla w zamian za umożliwienie im działalności w tym miejscu itp.

Na dwa tygodnie przed rozpoczęciem procesu konsultacyjnego zaplanowano akcję informacyjną z wykorzystaniem lokalnych mediów i Internetu (Facebook, Nasza klasa, strona konsultacyjna, strona miasta, lokalne portale), plakatów rozwieszanych na mieście, w środkach komunikacji publicznej i na klatkach bloków (w porozumieniu z władzami spółdzielni mieszkaniowej), a także ulotek dostarczanych do skrzynek mieszkańców. Postanowiono także rozesłać imienne zaproszenia na konsultacje do organizacji związanych z tym obszarem (mn.in. studenckich, Klubu Seniora) oraz poprosić o przekazywanie informacji na ich temat radnych dzielnic i księży z częstochowskich parafii. Za bardzo ważne uznano określenie i podanie do wiadomości mieszkańców od samego początku warunków brzegowych konsultacji – aby nie rozbudzać nadmiernych oczekiwań i uniknąć dyskusowania nad rozwiązaniami niemożliwymi do przeprowadzenia z przyczyn obiektywnych (np. warunków prawnych). Z tego samego powodu zaakcentowano potrzebę, by w procesie wypracowywania rozwiązań wyraźnie rozgraniczać działania, które mogą być podjęte przez miasto oraz te, które leżałyby w gestii mieszkańców, studentów i przedsiębiorców i tym samym ich realizacja nie mogłaby być w żaden formalny sposób gwarantowana w oparciu o wynik konsultacji społecznych (w przeciwieństwie do sytuacji, gdyby przeprowadzono mediacje i podpisano na ich zakończenie ugodę mediacyjną).

Na przeprowadzenie spotkań w grupach oraz zbieranie opinii na temat dalszych losów uchwały w tzw. lotnych punktach konsultacyjnych rozmieszczonych w różnych częściach miasta zarezerwowano cały październik (od momentu rozpoczęcia roku akademickiego), a na 6 listopada zaplanowano duże spotkanie z ogółem mieszkańców. Pomyślano także o ustaleniu różnych szczegółów technicznych, m.in. wykorzystaniu na spotkania grupowe lokali związanych z grupami (sali w Klubie Spółdzielcy na terenie osiedla, sali w akademiku), a na spotkanie ogólne „neutralnego” lokalu miejskiego, nie ustalaniu daty spotkań w pobliżu terminu Święta Zmarłych i Święta Niepodległości, co mogłoby skutkować niską frekwencją. Po spotkaniu ogólnym zaplanowano przeprowadzenie ankiety internetowej, po której podsumowaniu zespół odpowiedzialny za konsultacje mógłby przedstawić władzom miasta rekomendacje w sprawie dalszych losów uchwały prohibicyjnej w oparciu o preferencje mieszkańców Częstochowy. Uczestnicy warsztatu ustalili również podstawowe informacje, które powinny zostać zawarte w zarządzeniu nt. konsultacji (czas trwania, metody, określenie grup docelowych, budżet, osoba odpowiedzialna).

Działania w ramach „ćwiczebnego” procesu konsultacyjnego zostały wypracowane dla przypadku Częstochowy, z myślą o stosunkowo niewielkim budżecie (ok. 5 000 złotych), ale złożyły się one na model procesu o charakterze skalowalnym, a cała procedura planowania pozwoliła uczestnikom przejść przez kolejne kroki niezbędne w procesach konsultacyjnych dowolnej skali.